

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

#### สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) มีกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม และกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม วัดก่อนและหลังทดลอง เพื่อศึกษาผลของการดูตัวอย่างแบบสัญลักษณ์และตัวแบบจริงต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ในระหว่างเดือน กรกฎาคม ถึง เดือน กันยายน พ.ศ. 2550 จำนวน 68 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างมีคุณสมบัติดังนี้ มีอายุระหว่าง 18-21 ปี มีพฤติกรรมการดื่มแบบเสี่ยง พฤติกรรมการดื่มแบบมีปัญหา หรือมีพฤติกรรมการดื่มแบบติด โดยมีคะแนนการประเมินพฤติกรรมการดื่มตั้งแต่ 8 คะแนนขึ้นไป ไม่มีปัญหาทางการแพทย์และการได้ยิน และมีความยินดีที่จะเข้าร่วมในการวิจัย ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่กลุ่มทดลอง กลุ่มละ 17 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 17 คน กลุ่มทดลองที่ 1 คือกลุ่มที่ดูตัวอย่างแบบสัญลักษณ์ กลุ่มทดลองที่ 2 คือกลุ่มที่อภิปรายตัวอย่างแบบจริง กลุ่มทดลองที่ 3 คือกลุ่มที่ดูตัวอย่างแบบสัญลักษณ์ร่วมกับการอภิปรายตัวอย่างแบบจริง และกลุ่มควบคุม คือกลุ่มที่มีการดำเนินชีวิตตามปกติ โดยจัดให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสี่กลุ่มมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องเพศ และช่วงคะแนนพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

1. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล และแบบประเมินพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ใช้แบบประเมิน The Alcohol Use Disorders Identification Test (AUDIT) ขององค์การอนามัยโลก ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดย สาวิตรี อัยฉางค์กรชัย มีทั้งหมด 10 ข้อคำถาม เกี่ยวกับปริมาณ ความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์ อาการและอาการแสดงของการติดแอลกอฮอล์ และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 5 ระดับ มีคะแนนตั้งแต่ 0-4 คะแนน ผู้วิจัยนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่น .90

2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ วิดีทัศน์ตัวอย่างแบบสัญลักษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1986) โดยผู้วิจัยนำไปตรวจสอบหาความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และนำไปตรวจสอบความเหมาะสมของ

ขั้นตอนสำหรับการสร้างวิดิทัศน์ จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านโสตทัศนูปกรณ์เพื่อการศึกษา 1 ท่าน และแผนการอภิปรายตัวแบบจริง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และได้นำไปตรวจสอบหาความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน แล้วนำตัวแบบสัญลักษณ์และแผนการอภิปรายตัวแบบจริงไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน

ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามแผนการทดลอง และระยะเวลาที่กำหนด นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์ด้วย สถิติเชิงพรรณนา เมื่อทดสอบการแจกแจงของข้อมูลพบว่าเป็น โก้งปกติ จึงทดสอบสมมติฐานการวิจัย คือ ทดสอบการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่น ในระยะก่อนทดลองและระยะหลังทดลอง ของกลุ่มทดลองที่ดูตัวแบบสัญลักษณ์ กลุ่มทดลองที่อภิปรายตัวแบบจริง กลุ่มทดลองที่ดูตัวแบบสัญลักษณ์ร่วมกับการอภิปรายตัวแบบจริง และกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ ทดสอบค่าทีชนิด 2 กลุ่มสัมพันธ์กัน (paired t-test) และทดสอบความต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่น ในระยะก่อนและหลังทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่ดูตัวแบบสัญลักษณ์ กลุ่มทดลองที่อภิปรายตัวแบบจริง กลุ่มทดลองที่ดูตัวแบบสัญลักษณ์ร่วมกับการอภิปรายตัวแบบจริง และกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ One-way ANOVA

#### ผลการวิจัยพบว่า

จากการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลตามสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

1. เด็กวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ดูตัวแบบสัญลักษณ์ กลุ่มทดลองที่อภิปรายตัวแบบจริง และกลุ่มทดลองที่ดูตัวแบบสัญลักษณ์ร่วมกับการอภิปรายตัวแบบจริง ในระยะหลังทดลองมีคะแนนพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่าในระยะก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่กลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในระยะก่อนและหลังทดลองไม่แตกต่างกัน

2. เด็กวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ดูตัวแบบสัญลักษณ์ กลุ่มทดลองที่อภิปรายตัวแบบจริง กลุ่มทดลองที่ดูตัวแบบสัญลักษณ์ร่วมกับการอภิปรายตัวแบบจริง มีความต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ในระยะก่อนและหลังทดลองไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม พบว่า กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม มีความต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ดังนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่าการดูตัวแบบสัญลักษณ์ การอภิปรายตัวแบบจริง และการดูตัวแบบสัญลักษณ์ร่วมกับการอภิปรายตัวแบบจริง สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่นได้ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นรูปแบบทั้ง 3 ลักษณะจึงสามารถนำไปใช้เป็นทางเลือกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่นได้
2. การนำเสนอตัวแบบสัญลักษณ์นั้นใช้ระยะเวลาน้อยกว่าการอภิปรายตัวแบบจริง ดังนั้นการนำรูปแบบของการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ จึงเหมาะสมกับกลุ่มที่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา
3. การนำรูปแบบของการอภิปรายตัวแบบจริงไปใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่น ควรมีการฝึกบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบและขั้นตอนของการอภิปรายตัวแบบจริง

### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลของตัวแบบสัญลักษณ์และตัวแบบจริงต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยอื่น เช่น วัยผู้ใหญ่ หรือวัยสูงอายุ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาผลของตัวแบบสัญลักษณ์และตัวแบบจริงในกลุ่มติดสารเสพติดชนิดอื่น เช่น แอมเฟตามีน หรือ นิโคติน เป็นต้น